

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt. 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adtnak vissza.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlári cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Morzsányi redivivus.

A magyar főváros VII. kerülete a tegnapi lefolyt képviselő-választásán ismét Morzsányi Károlynak, az utóbbi időben sokat emlegetett provísió lóagnak adta mandatumát.

A kik tagadják, hogy a magyar közélet lejtét megátadta volna soha a corruptio rákfenéje, azok jegyezzék meg jól az Erzsébetváros választóinak ezt az ép oly jellemző, mint megdöbbentő megnyilatkozását.

A régi Róma súlyedésének ríktó bizonyítékaként jegyezte fel a történelem, hogy Caligula consullá választatta benne a lovát.

Am Morzsányi tegnapi győzelme ennél a ténynél is erőteljesebb bizonyítékot fog képezni Magyarország mai közéletének erkölcsi képerő a jövőben.

És a historikus keresni fogja az erkölcsi súlyedés e hallatlan mérvű megnyilatkozásánál az azt előidéző okokat.

És megkapja ilyenül azt a nagy népszerűséget, a mely Morzsányi Károlyt vállaira emelte akkor is, mikor a közélet minden jelentékeny tényezője megtagadta vele a solidaritást.

A képviselőház, melynek tagja volt, méltatlannak találhatta állására, pártja, melyben nem jelentéktelen szerepet játszott, elfordulhatott tőle, de a népszerűség mégis kiszorította neki a mandatumot.

És vajjon miben találta alapját ez a népszerűség, mely kérelhetetlenül megsemmisítette az előtte nyilatkozó fórumok Morzsányi urat elítélő verdictumát s az alkalmazott capitis deminutio következményeit egy hatalmas „restitutio in integrum”-nal enyészettette el? Hát bizony senki sem fogja azt mondani arra, hogy Morzsányi ur kiváló szellemi tulajdonai képeznének ilyen alapot. Az Erzsébetváros polgárai előtt az ilyesmi nem imponál.

És Morzsányi urat mégis triumphussal restituálja elhagyott képviselői székhébe a közbizalom.

Hol keressük ennek magyarázatát? Megkapjuk ezt még mi, a főváros közéletének hullámvéréseit távolról szemlélő vidékiek is, ha a tömegek uralkodó pszichológiájával egy kissé ismerősök vagyunk.

De semmi sincs is aztán ebben a szégyenletes és sivár komédiában visz-

szatasítób, mint épen az, a mit ez irányban nyújt a megfigyelés.

Mert nem kevesebbről beszél az, mint hogy Magyarországon soha és sehol nem tapasztalt mértékben grasz-szalna az olcsó népszerűség kultusza, soha és sehol nem tapasztalt eredményeket biztosít a pajtáskodás hatalma.

Ha az erős akaratu stréber a hatalmasok kegyeibe kapaszkodva, magasra halad a siker lajtorján, az bizony egy cseppet sem kellemes, legkevésbé sem megnyugtató dolog. Am sokkal irtózatossabb, rettenetesebb, mikor a tömegek kedvezése helyezi piedesztálra a laza erkölcsű, tág lelkiismeretű, ársfejű elemeket és teszi azt azért, mert a pajtáskodás köteleme így követeli.

Morzsányi Károlyban pl. senki sem dicséri az ő 1800 választója közül az államférfi genialitását, a hazafi önzetlenségét, a szakember tudását avagy a polgár puritanizmusát, de elmondják róla, hogy kedves ember, jó tarokk-partner, leereszkedő koma és szíves bankdirektor.

Nos ki vár többet egy évszázvégi politikustól?

Hisz ma a jó modor a politikai carriere legbiztosabb tényezője, az alkalmazkodni tudás a közélet emberének legbecesebb tulajdonsága és a pajtáskodás a kitüntetés, jutalom és nyim-bus ösforrása.

Csak a napokban voltunk tanui annak, hogy Magyarország képviselőházában a tudás erős fegyverzetével fellépő önálló nézet szárnalmas elhasalást szenvedett minden oldalról, mert az „arrogantia,” mely a fellépést követte, elidegenítő hatással volt a közönségre s ugyanakkor pártkülönbség nélkül való ünneplésben részesült a ház egy másik tagja, a kinek egész közéleti szereplését néhány ropogós adoma teszi nevezetessé.

Ime így veszi el a tartalom az ő jelentőségét és így növekszik meg a könnyűség, a ledérség és sivár közep-szerűség hatalma közéletünk felett. Ez pedig megveti agyát annak az erkölcsi nihilnek, mely bálványává emeli a provísió lovagot, törvényt és a re-bachmorált, templommá a vásárcsarnokot.

A közéleti felfogásnak ezt a lazaságát kell megszüntetni azoknak a kik a közéleti erkölcsen magasabb kultu-

szát komolyan veszik. De ezt a törekvést hiában keressük a Lloyd épület fényes csarnokaiban.

Pedig oda is elhat bizonyára a pajtáskodás derviseinek tombolása, mely győzelmi hallelujával tánczolja körül ott, az Erzsébetvárosban, a megsemmisülés porából felragadott dicső bálványát.

Ez a tombolás meg kellene, hogy nyissa még a süketek füleit is az előtt a követelés előtt, a mely végre valahára tisztává kívánja tenni, a közélet levegőjét Magyarországon.

Am ha az urakban is felkölti a megdöbbenés érzetét az az örömkial-tás, amely vad erővel hangzik a főváros utcáin akkor, mikor Magyarország újabb kori politikai történelmének, egyik lapját egy ocsmány szennyfolt borítja be: egy tekintsenek e sötét képtől egy percze a Royal-vendéglő felé, hol míg az elnézésükkel és támogatásukkal nagy-ra növelt szellem üli hangos diadalün-nepét, egy kisebb társaság ül egy szolván családian egyszerű ünnepet.

Egy férfiú 30 éves pályafutását ünneplik ott, — egy férfinét, aki nem közönséges szellemi tulajdonai dacára — oh mily ügyefogyottság — még csak főispán sem tudott lenni az ország valamelyik megyéjében, a ki hirneves ügyvéd vala, de soha sem tette emlegetté nevét dus provísió jusan, a ki tagja a pénzügybizottságnak s alapos ismerője a magyar pénzügyeknek, de a kinek nevét még sem találjuk meg a „Magyar Compass”-ban.

Kevesen, de vannak az Istennek még ilyen csodabogarak is Magyarországon. S hogy vannak, az a jobb jövő-nek egyetlen reményt nyújtó biztosítéka, miként az, hogy az ilyen jellemek csak családi körben ülik jubileumukat, akkor, mikor a tartalmatlanság és üres-ség hivalkodása országra szóló ünne-peltetésben részesíti a nyegléket, strébereteket és hitványokat, a jelen leg-sajnosabb legmegszégyenítőbb sympto-mája.

Dr.

Kulcsa titkok.

Morzsányi mandátuma.

A képviselőház folyosóján kormánypárti képviselők nem csináltak titkot abból a nézetükből, hogy a záróra korai kitűztetése nem volt törvényszerű és Morzsányit nem

szabad bebocsátani a Házba. Bánffy báró miniszterelnök a miniszteri szobába fogadta Hel-tai Ferencz képviselőt jelentést tétetett ma-gának a lefolyt választásról s a kerület han-gulatáról. Ugy látszik, hogy a választás el-len esetleg beadandó petíció a kormánypárt jó részében kedvező fogadásra fog találni. Arról is beszélnek, hogy a kormánypárt egyik nagytitkelyü tagja kijelentette, hogy a sa-ját személyével áll érte jót, hogy Morzsá-nyi a szabadelvű klubba nem teszi be a lábát!

Gróf Csáky kilépése.

Erősen tartja magát a hír, hogy Csáky Albin grófnak elhatározott szándéka kilép-ni a szabadelvű pártból. Csáky Albin kétségkívül egyike a legkiválóbbnak azok közül, a kikről gróf Appenyi Albert tegnapi előtt ezt mondta: „Az a legnagyobb baj, hogy vannak méltán közbecsülésnek örvendő férfiak, a kik minden magánviszonyaikban intaktok s mégis elősegítik a corruptzió és erőszak eme szövetségét.” Ha tehát csakugyan mégis igaz, hogy Csáky otthagyja Bánf-fyt, az sokat jelent. Ily ember után, a kinek meg van minden miniszterelnöki kvalifikációja, a sutgó vélemények hangos meggyőző-désük való kijelentésére bátorodnak még a szabadelvű párt hívei is.

A 35-ik § ellen.

Budaestről arról értesítenek, hogy az immár hírhedtnek nevezhető 35. §, mely az esküdtszéki bíráskodásnak rendeltet uton való felfüggeszthetőségéről szól, a kormánypártban is nagy visszataszítást keltett, sokkal nagyobb, mint a 16-ik, mely szintén nem tetszik s a párt jogászte-kintélyei közül igen sokan keresztülvihetetlen-nek is mondják.

Fölöslegesnek és rosszhiszeműnek mond-ják ezt a rendelkezést és ez a hangulat annyira nyilvánvalóvá lett, hogy már a kormán-yhoz közel álló körökben is azt hangoz-tatják, hogy a paragrafusokat el lehetne hagyni, mert azok a grancziák, melyeket ebben keres Erdély ur, a tör-vényjavaslatban a nélkül is megvannak.

Tömeges összeférhetlenség.

A Kossut-párt hír szerint be sem várja az összeférhetlenségi bizottság döntését az osztrájsorsjáték ügyével kapcsolatos összefér-hetlenségi esetekben, hanem már az appro-priacionális vitánál erős akciózt indít meg az összeférhetlenségi esetek légiójának beje-lentésével. Állítólag a párt fiatal tagjai fog-nak felszólalni ebben az ügyben.

Tüntetés a kvóta ellen.

Budapest, márcz. 25.

A fővárosban tegnap az egyetemi ifju-ság is megmozdult, hogy a kvóta ellenes han-gulatnak maga részéről is kifejezést adjon.

A felháborodás moraja kitört belőlük már a főváros közgyűlése során s az elke-seredettség fokozódott, mikor a karzatot ki-űritették. Az utcára vonult az ifjuság, hogy felháborodását, tiltakozását nyíltan fejezze ki, a mit városatyáink elmulasztottak. A köz-gyűlés után a Kristóf-téren nem nagy, de lelkes csapat gyűlt egybe jogászokból, mely nem törődve rendőreink ismert tapintatával, indult tiltakozó útjára.

— Abczug Bánffy. Le a kvótával. Le a hazaárulókkal!

Egy-két rendőr került elő az est ho-mályából, utját állva a bátor seregeknek, mely a Dorottya-utczán át előbb a szabadelvűpárt helyisége elé vonult.

— Le a kormánypárttal. Le a Morzsá-nyikkal! — zugta az ifjuság!

— Abczug provízió!

A Lloyd-épületének ablakai csukva ma-radtak. A derengő homályból alig tűnt elő egy-két kíváncsi fej s az egyetemi ifjak már a Fürdő utca elején haladtak, a mikor meg-nyitak a főkapitányság kapui s Laszner kapitány vezetés alatt vagy husz rendőr ki-vont kard sietett elő, elfogni a tüntetőket, elnyomni a lelkesedést. Az Andrassy-ut ele-jén már lovasrendőrök állták utját a tüntetőknek, durván közéje rontva a felszaporodott tömegnek.

— Abczug a rendőrség! Le a Mihasz-nakkal, zugta az ifjuság s két részre oszlvá, egyik a Szerecsen-utczán át, a másik része kettesével igyekezett a körút felé.

A Petőfi-vendéglőnél a rendőrség brutálitása teljes erővel kitört. Urs Nándor rendőrtanácsos lovasrendőrökkel kergette a tüntetőket, gyalogosok az utcákat elállta s megvillant a kard a durva kezekben, hullot-tak a csapások s alatta az ifjak. Nyolcz lo-vasrendőrnek sikerült két joghallgatót: So-mogyi Sándort és Kazár Lászlót, az Egye-temi kör jövő évi elnökléltjét elfogni s közé fogva a főkapitányságra kisérti.

Az ifjuság hiába mutatta elő igazolvá-nyát, a rendőrség emberei nem respektálták, hanem ott fogták az ifjakat. A szétvert tűntetők azután kisebb csoportokban bejárták a várost, abczugolták mindenfelé Bánffyt.

Kilencz órakor a rendőrségnek sikerült még egy szótüntetett, Tóth Imre joghallga-tot a Károlyi-utca sarkán elfogni. Vétke az volt, hogy megabczugolt egy őrzjáratot a Morzsányi Károlyt. Az egyetemi ifjuság a

jön, de a Percival keze a karján volt, a Per-cival hangja magához térítette.

— Beszélj hozzá! Próbáld innét elcsal-ni! te veled elmegy — mondá.

Fergus nagy erőfeszítéssel beszélni kény-szerítette magát.

— Kedves, nem jössz hozzám — mondá, csak addig míg papa felébred? Én ügyelek reád.

A gyermek még mindig habozott. Egy pillanatig kétségesen nézett reá, aztán feléje nyújtotta a kis karjait.

— Iden medek, — mondá, és egész nyu-godtan megengedte, hogy Fergus a vállára emelje. Gyi, gyi makt az én lofam! mondá nevetve, és a kis lábával vidáman dobolt a Fergus mellén.

E pillanatban egy másik néző jelent meg a halyszínen. Ez a dada volt, egy ro-zsás arcú angol leány, a ki miután a cis-noz kortésszel bevégzte a flirtirozását, és a gyümölcs árát kifizette, észrevette, hogy a gondjára bízott gyermek nincs körülte, és most megjelent a kis ajtónál, és kezét a szeme felé tartva — nyugtalanul nézett ki a mezőre.

— Tiszbe kisasszony! Tiszbe kisasszony! Hol van? Kiáltá. Sok gyermekkel volt már bajom, de ennél izágább kis jószág soha sem volt a kezem alatt! Oh, a mint Tiszbe vidám nevetésben tört ki, éles hangon kiáltva.

— Dada, dada, itt fagyok!

Látom biz azt, maga rossz leány a miért megszökött mellőlem! — mondá a dada, majd hirtelen visszafordult.

És egy csomó meutséggel a nyelvén sietve szalaszt Fergus felé. Már szinte oda érkezett, midőn tekintete a halott arcra esett. Megragzkodott, sikoltott előre — „Oh, ez az én padlám! Megölték! Megölték!” és

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZAJA.

1897 márczius 26.

Az 1900-iki párizsi világiállítás.

A sok eredeti eszme közül, melyek az Eiffel eszméje gyanánt lesznek a legközelebbi párizsi világiállítás vonzópontjai, egyik sem kelt oly nagy érdeklődést és figyelmet, mint a Borge-Court tervezete.

Mint ugyanis bennünket Pafaky H. és W. szabadelmi irodája Budapesten értesít Borge-Court egy 150 méter átmérőjű földgömböt szándékozik fémhál előállítani, mely oly módon lesz berendezve, hogy a látogató 80 percz alatt nézheti meg a föld legérdekesebb országait, s a legfőbb látványokat, lakóikat nemzeti öltözetükben, napi foglalkozusuk közben megfigyelheti, szóval az ember ezer és ezer mérföldnyire képzeli magát Páristól, a nélkül, hogy egy viharos tengeri utazásnak kellene magát kitennie.

A gömb belsejében két villamos vasut közeledik, melyek az utazót minden nevezetes pont előtt elszállítják. Azonkívül még négy felvonó van a középben elrendezve, melyek segítségével az ember emeletről-eme-lekre és végre a legfelső erkélyeszerű föltetre jut, honnan a szemlélő a kiállítás és egész városnak madártávlatban látszó, elragadó panorámájában gyönyörködhetik. A gömb külső felületén körülfutó négy erkély lehe-tővé teszi, hogy a föld felületének érdekese-gégeit tanulmányozhassuk, melyek a gömb fémburkolatára vannak festve.

A tervezet szerint a föld körüli uta-zás Páris város megszentelésével kezdődik. Meg fogjuk ismerni az igazi párisi életet, a raktárokat, vendéglőket, kávéházakat és más látványokat. Az utasok az utat Párisból Lon-donba a La Manche csatorna alatti alaguton keresztül fogják megtenni. Az alagutnak egyik része üvegéből fog készülni, úgy hogy a szem-lélő megfigyelheti a csatornában élő halakat. A tenger itt egy óriási akváriummal van utánozva. A második emeleten látni fogják az angol tengerpartot, a Themset a rajta közlekedő nagyszámú hajokkal; Londonnak fő látványait, a Westminsterpalota óriási hidját, a Tower, továbbá meg fogják is-merni főmozanataiban az egész londoni éle-tet. Ezután Oroszországba utazunk. Megoso-dáljuk Moszkvát, a Kremlt templomaival, ke-reskedőinek és parasztjainak idegenszerű vi-seletét, továbbá megismerkedünk a parasztszék és matrókok mulatozásai közben az orosz népelet festői oldalával is. Látni fogjuk még egy szibériai higanybánya belsejét is. Ezután elhagyva Európát, megsemléljük a többi földrészt. Bejárjuk rüptében Algirt és Tunist, benyomulunk a legsötétebb Afrikába; miközben megismerjük házi foglalatosságuk között a suavegeket, szudániakat, marokkoia-akat és abesziniákat.

Ezután sorra kerülnek a délafrikai vi-dokek, köztük a Cap kolónia gyémánt- és aranymezőivel. Miután még Madagaszkárt és a francia csapatoknak fővárosába, Tanarivóba való bevonulását megsemléljük, Észak-Ame-rika kerül sorra, hol mindeneke előtt megsemléljük Chicagot világiállítával, továbbá husz-

emeletes házait, a Far-Westet, New Yorkot a Niagara vizesét, Kaliforniát St-Francisco-val és végre a Floridafélszigetet. Ily módon meglátogatjuk változatos egymásutánban Dél-Amerikát, Chinát és Japánt, míg végre Ausztráliába érkezünk, s különösen Sidneyt és Melbourne-t tanulmányozhatjuk.

Ha a fantáziának ezen merész terméke megvalósulna, úgy kétségkívül nagyon haszná-ra lesz a népek, melyek ebből nagyon sokat fog tanulhatni. Egy okos gyermek ugyanis egy ilyen 80 percz tartó földkörüli utazás közben bizonyára több ismeretet fog az ide-gen országokról szerezni, mint a mennyit több évi földrazi tanulás közben sajátított volna el. Sajátoság azonban, hogy a tervezetben a hármas-szövetség országairól nincs említés téve. Ugy látszik, hogy a francziák bennünket min-denkép agyon akarnak hallgatni, de bizonyá-ra nagyon kellemetlenül érintené őket, ha kiállításukról mi sem vennénk tudomást.

Tiszbe.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

II.

(Folytatás.)

(5)

— Fergus, szedd össze magadat! Ne bámulj olyan bambán! Morin meghalt. Elég sajnos, de ezt már nem tehetjük sem jobbá, sem rosszabbá és a vére a saját fejére szál-lott. Te éppen olyan ártatlan vagy, a milyen én vagyok, mert a vizslyt ő kényszerítette reád. Gyere — segíts ezt a gyermeket innét elvinni.

— Én?

három elfogott joghallgató szabadlábba helyezése érdekében Polónyi Gézárt kérte fel, a kinek közbenjárására szabadon is bocsátották az ifjakat. Az egyetemi ifjuság körében nagy a felháborodás a rendőrség ellen s holnapra tilakozó gyűlést hívott egybe, a melyen egyuttal nagyobb kvótallenes tüntetés rendezését fogják megbeszélni.

Egyuttal felkérték Polónyi Gézárt, hogy az egyetemi igazolványok semmibe vétele miatt intézzon interpellációt a belügyminiszterhez.

A vízvezeték ügyéhez.

A tegnapi délután tartott folytatódó városi közgyűlés 32 szóval 29 ellenében úgy határozott, hogy megmarad, illetve visszatér a vízvezeték eredeti Basch főmérnök által kidolgozott és kormányilag jóváhagyott terveire. E határozat okát keresve, azt egyszerűen abban véljük megtalálhatni, hogy az ülés folyamán úgy az előadó tanácsos finansziális expozéja, mint Herczeg és Melitskó főmérnökök szakértői nyilatkozatai arról győzték meg a közgyűlés többségét, hogy a szász-fenesi n. n. turbinás üzem — melynek pedig sok híve volt — se nem olcsó, se nem könnyű, de még csak nem is biztos a tekintetben, hogy gyorsan létesíthető lesz-e?

A Hídeg-szamosra tervezett vízműnek egyik leginkább hangzottatott hátránya, hogy az 3-4 év előtt ki nem építhető, a szász-fenesi turbinás telepnél is mutatkozik, a mennyiben ott még előzetesen a vízjog kérdése tisztázandó. Tehát ismét elakartak fogadtatni egy tervet, mielőtt annak létesítése iránt tisztában lettek volna. Hogy meddig húzódhatik vala esetleg a vízjog kérdésének tisztázása, azt, ismerve a fellebbezők, szakértői szemlék stb. utasztóját, megjósolni alig lehet.

Az is megtörténhetne tehát, hogy a megkezdett építkezést abba kellene hagyni pár évre; vagy elfogadni a legdrágább gőzüzemes berendezést. Minden esetben azon ózál, hogy a legrövidebb idő alatt ezen kérdés megoldassék és a vízdíjak kivonásának el nem érteit volna.

Pedig ez a városra nézve csak 3 évet számítva: legalább 100 ezer frt. kamatvesztést jelentene.

Mert a város a szerencsétlen választásnak kérdése finansziák tekintetében a következőképpen áll:

588 ezer frt be van építve a csatorna és vízvezetékbe, 110 ezer frt még kifizetendő a hídvelei csatorna építéskre és egyebekre, vagyis kerek összegben 700 ezer frt várja a kamatozását.

Az egész vízvezeték és csatornázás kiépítésére pedig mindössze 800 ezer frt számított és vételtől kölcsön a városi regale kártalanítását állpól.

Már most a fentiek szerint marad a végleges vízmű megépítésére mindössze 100000 frt, de ez is csak akkor, ha már ma megkezdhetnők és még folyó évben befejeznők a létesítést, mert ellenesetben a 800 ezer frt 4 és fél %, kamata 36 ezer frt e fennmaradt összegből levonandó lesz.

Salamon előadó tanácsos expozéja szerint pedig a turbinás telep 434 ezer frtba

kerülne, vagyis nem számítva az építés befejeztéig mutakozható interkaláris kamatvesztéséget 70 | 434 — 1134, azaz 1 millió 140 ezer frt kerek összegben. A már említett 100 ezer frt még rendelkezésre álló kölcsöntől jó lesz a kamatvesztések fedezésére.

Igy hozzá véve a valószínűleg 2—3 évig is eltartó építési meg vízjogi kérdéseket a végleges vízmű és csatornázás a szász-fenesi u. n. olcsó turbinás teleppel kerek 1.240 ezer frtjában fog állani a városnak.

Ennek 4 1/2, százalékos kamata és 1/2, százalékos törlesztése 62 ezer frtot tesz, ehez adandó az évi üzem kiadás 1200 frtja, vagyis együtt évenként 74 ezer frtot kellene víz- és csatorna díjakból bevenni, hogy a mű rentirozza magát.

Nós tehát a közgyűlés többsége úgy gondolkodott, hogy ilyen, a létesítés időpontját innét évekre elodázó akadályok (vízjogi eljárások) biztos kilitásával, mármint az eredeti költségvetést 440 ezer frttal túlhaladó újabb adóssággal szemben nem tehet egyebet, mint erőlyesen utánna nézni oly módnak, melynek segítségével legalább egyelőre annyi vizet*) biztosítson, hogy a szabályszert díjakat kiyethesse és a további kamatvesztésnek utját vágja.

Igy járult hozzá Herczeg főmérnök javaslatához és a jelenlegi vízmű fenntartásával annak fejlesztését a Basch-féle terv alapján elfogadta. Nézetem szerint ezen javaslat abban az esetben is okvetlenül elfogadandó lett volna, ha akár a hídeg-szamosi, akár a szász-fenesi végleges vízmű talál vala többséget, miután azok teljes kiépültéig így is, úgy is gondoskodni kellett volna vízzről.

E tervről annak idején eleget írtak pro és contra, s én felmentve érzem magamat ma újolag részletekbe menni, csakis annyit tartok szükségesnek megjegyezni, — hogy a 3000—3500 köbméter vízre számított mű építési költsége Salamon tanácsos ur expozéja szerint maximum 130—140 ezer frtba kerül és folyó év őszére elkészülhet. Föltéve ha P... Mert ama 7 városi képviselő ur egyike, kik a szász-fenesi turbinás mellett szavaztak — (a többi 22 a tkts. Tanácsból telt ki) — felebeztet!

Vederemo!

Amateur.

Dohánygyári munkások sztrájkja.

A sztrájkra vonatkozólag illetékes helyről kaptuk a következő sorokat.

A sztrájk a kolozsvári dohánygyári munkások között véget ért. A Budapesti központi igazgatóságtól kiküldötteknek sikerült a munkásokat lecsendesíteni s munkájuk tovább folytatására reá beszélni.

A munkásokat ez engedményre leginkább az vezette, hogy Hatházy igazgató felmentetvén, egyelőre szabadságot adott, kit — mint mult számunkba is említettünk, a munkások egyéb okok melle tt már a miatt sem kedvel, mert az adókirovásnak minden munkás emberre való alkalmazása 1891 évtől kezdődőleg vette kezdetét vagy is azon időben, midőn Hatházy Kolozsvárra áthelyeztetett.

*) Miután a víz minősége ugyis egyformán gyenge.

azt tegye; én megmondom neki, válaszolá d' Aspy ur pillanatnyi habozás után. Drummond, folytatá, Percivalhoz fordulva, talán jó lenne, ha minél előbb elmennél innét.

— Ámbár nem hiszem, hogy nagy dolgot csinálnának belőle. A párbajok és üggyilkosságok sokkal gyakrabban fordulnak itt elő, mint, hogy egygyel több vagy kevesebb feltűnést okozna; de miután mind a ketten angolok vagyotk, talán jobb volna, ha ötötis reá bírná a rögtöni elutazásra.

Fergus nyugodtan nézett rá.

— Nem, — mondá, — én nem megyek. Itt maradok és ha szükség lesz rá, késsz vagyok az előjáráságnak az ügyről felvilágosító magyarázatot adni. Annyi bizonyos, hogy nem szűköm el mint egy gyáva, Percival, te mehetsz, ha úgy tetszik; de én maradok.

— Jól van, mon ami, a hogy tetszik. Én tanúságot fogok tenni róla, hogy a párbaj szabályszert volt, — válaszolá d' Aspy ur komolyan. És most megyek az ügynek a legrosszabb részét eligazítani, — a Morin feleségével a rossz birt.

— Veled uenjek? — kérdé Fergus, ugyanazon különös hangon, a hogy eddig beszélt.

— Én megyek, ha kívánod.

D' Aspy ur rá nézett és a fejét rázta.

— Nem, — mon ami, jobb ha nem jössz, — mondá barátságosan és aztán pár lépésnyire félre húzta Percivalt és aggályos hangon sugta — Drummond vidd haza rögtön, Adj be neki valami csendesítő, — akármit, a mitől elaludjék, a mi néhány órára elfeledtesse vele a történeteket, mert máskülönben baj lesz, — komoly baj! Nézz reá — tébolyodás van a szemében! Ötlet látva az ember azt gondolhatná, hogy Gascon volt a legkedvesebb barátja.

— Barátja? Gascon volt a legnagyobb ellensége, — válaszolá Percival komolyan,

A munkások adóján változtatás csak részben történt, (elég kár, Szerk.) mert, mint említettük az adó 1875. évi XXIX. t.-cz. 7-ik §-sa alapján, mint gyári munkásokra helyesen lett kivétve, mert a férfi 4 frt 50 krt, a nő pedig említett törvényzikk 9-ik §-sa alapján ennek felét vagy is 2 frt 25 krt tartozik állami adóba fizetni. Ehhez járulnak a sokféle pótdadók.

Ez adót a gyárakban dolgozó segédmunkásoknál semmiféle hatóság lejjebb szálítani nem tudja, s így a törvény hiányos voltánál fogva, ugyanannyit kell fizetni annak, a ki hetenként 6 frtot megkeres, s ugyanannyit a ki csak 1 frt 80 krt keres meg. (Ily esetekben a munkaadó tartozik igazság szerint az adót a munkás helyett részben, vagy egészben fizetni. Szerk.)

Változás történt azonban a munkások családtagjai után kivetett adónál. Mert említett törvényzikk idézett §-sa szerinta családító fenntemlített adója mellett minden 16 éven feüli családtag után 1 frt adó vetendő ki.

Az adókirovó közegek, az összeírás alkalmával a családtagokat hibásan írtak össze, a 16 éven alul levőket is adóköteleseknek vették.

A családtagok után jogtalanul kivetett adót Hatházy igazgató airta s személyes megkeresése folytán Stuchel Gyula m. kir. pénzügyigazgató, az ősmert előzékenységből és készségből kifolyólag még a szerdai nap folyamán töröltetni rendelte, — hogy azok a munkások kik ezzel jogtalanul megadóztatva vannak, rögtön orvoslást nyerjenek. (Ez nem elég. Fizesse a gyár a többiek adóját, mely ily igazságtalan kules szerint van kivetve. Sz.)

A városi adóhivatal által összeállított s a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság, felülvizsgálati és érvényesítési záradékával ellátott I. és II. o. keretseti adókirovatit lajstrom szerint összesen 874 munkás lett, mint családító 2110 frt 50 krral 1. oszt. keretseti adó ozimen megadóztatva, 398 családtag pedig összesen 398 frttal, mely utóbbi összeg, mint már említettük töröltetett.

A törölt 398 frt állami adóval együtt a községi rovatál is, mi 42 1/2%-ot teszen a megfelelő arányban törlésbe jött, a mi 167 forint 16 krt eredményez s így 565 frt 16 krt tevő adóleírásban részesültek azok a munkások, a kik családtagjaik után is megadóztatva voltak. Tehát a többiek ezután is fizetik, a mit eddig fizettek (Nem igazságos. Szerk.)

A munkások nemcsak az állami adó aránytalan voltáért, hanem a községi pótdadó mellett még az utadó miatt is tulterhelve vannak, mert 10 frton alóli adózók a minimális tétel alkalmazásával kivétel nélkül minden munkás 1 frt utadóval van megadóztatva, ami egy cseppet sincs az adóarányához mérten szabva.

Ezért mindinkább érezhetőbbé válik az adóreformok szükségessége, mert ma midőn csak a kolozsvári munkások magatartásuk mutatták, az adóterh aránytalan megadóztatását, holnap már más helyt és más módon ítheti fel fejét az elégedetlenség csirája. (Ugy van, azért kellene a reform életbeléptettség is, hogy az adót a gyár fedezze. Szerk.)

A munkások adójának fennüti módon helyesbítésével, azok kik családtagjaik után is megváltak adóztatva, ezután fizetnek a nők 6 frt 12 kr, helyett 4 frt 70 krt, a férfiak 9 frt 31 kr helyett 7 frt 89 krt, vagy is annyi összeget, a mi a családtag nélküliek terhére ki volt már róva. (Ezt fizesse a gyár.)

Ez adóleírás valamint azon körülmény, hogy Hatházy igazgató — mint már említettük — egyelőre szabadságot adott, — ki valószínűleg áthelyeztetni is fog, — a munkások felhagytak a sztrájkokkal.

A kiküldöttek e miatt a csütörtök reggeli vonattal Budapestre vissza is tértek, miután a munkásokkal a kihallgatások véget

érték. Egyik kiküldött azonban hétfőn ismét lejö Kolozsvárra, hogy a munkások által felhozottakra vonatkozólag az egyes tisztviselők is kihallgattassanak.

Befejezésül még csak azt említjük meg, hogy az eddigi vizsgálat eredményéből már annyi konstataható, hogy Hatházy az adót, még tavaly 8 részletbe vonta le, az idén 10 részletben akarta levonítani, továbbá hogy az adólevonás végett a kimutatásokat a helybeli m. kir. dohánygyár, a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóságtól folyó havában kapta meg, végül hogy miután a gyári munkások keresetadóját az 1875. évi XXIX-ik t. czikk 11-ik §-a szerint a munkaadó tartózyán az állampénztárba illetve, adóhivatalhoz befizetni, a 25418/1892 számú pénzügyminiszteri rendelet szerint a dohánygyári igazgatóságnak köteleességében áll (P!) a munkásoktól beszélni, a mely adó a közadók kezeléséről szóló 1883. XLIV. t. cz. 40-ik §-a szerint egyenlő fél évi részletben és pedig minden év április és október hava első napján esedékes és legkésőbb május és november hó 15. napján fizetendő.

Az „Ellenzék” olvasóihoz!

Új évnegyed következik.

Most is azon szives kéréssel fordulunk lapunk olvasóihoz, hogy mint eddig, úgy ez alkalommal is, kegyeskedjenek az előfizetési díjakat mihamarabb megküldeni a kiadóhivatalnak.

Előfizetési feltételeink:

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Negyedévre	4 frt.
Egy óra	1 frt 50 kr.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, márczius 26.

Posta utalványokat mellékelünk lapunk vidéki olvasói számára. Kérjük azokkal az előfizetési díjját mielőbb megküldeni.

— Városi közgyűlés. A városi közgyűlés tegnapi délután a végleges vízgyűjtőtelepek tervezésével és költségvetésével foglalkozott. A tanács javaslatával szemben, hogy a víz Sz.-Fenesről vezetessék be, nagy és igazán szakszerű beszédek tartattak. A vitát Nagy Lajos tanár kezdte meg s utalva, hogy már is mily rengeteg pénzben áll a városnak a vízvezeték és csatornázás, indítványozza, hogy a jelenlegi fásberek vízigyűjtőtelep bővítettessék ki. Melitskó Frigyes főmérnök egy hosszabb és alapos tájékozással bíró beszédben szintén a fásberek telep kibővítése mellett van, de egyuttal ajánlja, hogy a hídeg-szamosi tervvel ne hagyjanak fel, hanem folytassák a kísérleteket.

Bucsy József főmérnök beszélt ezután nagy tudással és szakértelemmel a fenesi kiépítés mellett.

Herczeg Lajos főmérnök tekintettel a város pénzügyi helyzetére, a fásberek kibővítése mellett van s határozati javaslatot is ad be ennek mielőbbi kiépítése iránt. Poczy Mihály városi főmérnök, természetesen a tanács véleményét védte, ugyszintén Szamosy János doktor is.

Meggyőző érvekkel mutatták ki velők szemben Polcz Rezső és Szabó Samu azt, hogy egy újabb félmilliót kiadni a sz.-fenesi vízműre egyenlő lenne a város anyagi tönkretételével. Azért a polgárság jól felfogott érdekében csak a fásberek vízmű kiépítésére adhatják nyugodt lelkiismerettel szavazatukat.

Szavazásra kerülén a sor Herczeg javaslatára mellett szavazott 31, ellene 29. Ebből a 29 szavazatból 22 városi hivatalnoké volt. Szavazás is élénken illusztrálja azt, hogy a városi hivatalnokok a legtöbb esetben mindig ellentétbe helyezik magukat a polgárság érdekeivel szemben.

A közgyűlési határozatot dr. Szamosy megfellebbezte.

— A kegyes rendiek ünnepe. A kegyes tanítórend kolozsvári társháza illetőleg az ezzel kapcsolatban fennálló „Akadémia kalazantiana” tegnap délelőtt kitűnően sikerült díszlőst és hangversenyt rendezett abból az alkalomból, hogy a rend e napon üli meg fennállásának három százados évfordulójának emlékeztét. 1597 Márczius hó 25 én Gyümölcs öltő Boldogasszony ünnepén tehát éppen tegnap mult 300 éve annak, hogy az érdemes tanítórend megalapítója Kalazanti Szent-József fel vette a szerzetes ruhát és megalapította az első kegyes iskolát. E nevezetes évfordulót ünnepelte tegnap a kegyes tanítórend a Kalazantinum dísztermében rendezett díszlőst és hangversenynyel. A jelentős emlékek szentelt és jól sikerült hangversenyen nagy és előkelő közönség jelent meg:

Jelen voltak többek között: Biró Béla apátplebános, Páll István kanonok, dr. Vajda Gyula, dr. Szamosi János, dr. Finály Henrik, dr. Apáthy István, dr. Schilling Lajos, dr. Farkas Gyula, dr. Vályi Gyula, dr. Melitz Hugó, dr. Csengeri János, dr. Böhm Károly, dr. Szádeczky Lajos, dr. Ternér Adolf, dr. Haraszti Gyula, dr. Udránszky László, dr. Halász Ignác, Bálint Gábor dr. Moldován Gergely dr. dr. Szász Béla, dr. Abt Antal egyetemi tanárok, Tóth Jenő házifőnök, Réti Márton igazgató, a főgymnasium tanárai és nagy számú női hallgatók. Az ünnepélyt a kalazantinum növendékeinek dalkara nyitotta meg a Hymnussal, melynek szövegét Szőke Bálint kat. növendék, zenéjét Riethy Károly vez. prémi kegyesrendi tanár irta. Ezután Russel Károly a Kalazantinum nagy érdemű és tudós igazgatója tartott igen érdekes és becses megnyitó beszédet, melyben a rend alapítás történetét fejtegette igen tanulságosan és mely figyelmet keltően. A közönség nagy elismeréssel adózott a tudós tanárnak s zajosan megjelente. Ezt követőleg még a dalkar előadta a Fohászt és az Estharangot, a zenekar pedig Poszpischil Réve d'announ. Hajdu Consummatum est, és Villabichot Fáklyafény című darabjait adta elő. A közönség minden egyes ének és zene számot lelkesen megtapsolt a mi csak természetes is, hisz úgy az ének, mint a zenekar a magasabb igényeket is kielégíteni képesek. Közben Szőke Bálint növendék pap szavalt a igen szépen és nagy érdeklődés mellett lendületes és emelkedett azellemű alkalmi odáját, melyet a közönség nagy tetazéssel fogadott, s a jeles költőt zajosan megjelente. A hangverseny során Jakabinyi Alajos növendékpap igen szépen megirt, tartalmas értekezést adott elő a „Vallásoktatás a középiskolában” cím alatt. Alapos készültlése és bő olvasottságra mutató fejtegetése állandóan lekötötték az érdeklődést. A közönség a jeles előadót lelkes ovációban részesítette. A szép ünnepély déli 1 órakor ért véget. A Kalazantinum csak gratulálhat magának a nevezetes évfordulónak ily szép és sikeres megünneplésért.

— Izraelita táncsztyél. A New-York szálló földszinti terme, mely utóbbi időben számos tényes estély színhelye volt, szerdán este újra egy minden tekintetben pompás sikerült táncsztyélomnak szolgált díszes keretűl. Az estélyen, mely az izraelita hikközég jótékony alapjainak javára volt rendezve, az elítálok elegáncziája párosult a szűkebbkörű tanulmányokhoz fészten kedélyességével és a vidám jókedv, mely az egész éjszakán át a bálteremben uralkodott, ezt az estélyt a szezon nagyobb szabású mulatságai között kiváló helyhez juttatta. Az estély külseje minden tekintetben szép volt, de a szépség pálmája mégis kétségkívül a díszes hölgykoszorú illeti, mely a szép leányok és asszonyok ritka gazdagságnal anthológiáját foglalta magában. A rendezőség, mely ez alkalommal sem emancipálta magát a rendezőségek azon általános szokása alól, mely szerint azok mindent elkövetni szoktak, tényleg most is mindent elkövetett az estély sikerének biztosítására, a mit, hogy teljes mértékben el is ért, bizonyára kész lesz a jelen voltak mindegyike akár a buzzó önökhoz, dr. Weiss Mikához beklüldendő, saját kezűl irt és aláírt bizonyvánnyal is igazolni. A táncsztyélomnak különben fénypontját a nagysztyerden sikerült cotillon képezte, melyet Róza s Géza, a fadarhatlan alenők, ritka ügyességgel és változatossággal rendezett. A karrieruni zenekar és hadgyakorlat felvonulása, a zsákfutás verseny, a gigeri-párok grációz dílelje mind nagy mulatságot szereztek a társaságnak és végül az a confetti-özön, mely a plafonról hirtelen rázúdult a tánczó párokra, a jókedvet a legmagasabb fokra emelte. A társaság a reggel előrehaladott óráiban oszlott szét. A muzsikát Pongrác Laji, századunk legelipustizhatatlanabb czigányprimása sztyegáltatta.

— Itthon—estély. A holnapra hirdett Itthon—estélyt a rendezőség, közbejött akadályok miatt, elhalasztotta jövő szerdára, márczius 31-ére. A szerdai lesz ez évadban az utolsó „Itthon—estély.

— Posta és távira segédtiszt. tanfolyam volt Marosvásárhelyt és Brassóban. A tanfolyam 6 hóig tartott Váásrhelyt, a zárvizsga most folyt le. Jelen volt azon Raschka kir. tanácsos igazgató, mint elnök Nyolcz tanfolyam hallgató állt a vizsgát. Bizottság előtt, kik résziut jeles, résziut elégséges osztályzattal tették le a vizsgát. A vizsga végeztével az elnök igazgató buzdító, szép beszédet tartott, melyet a hallgatók

eszeveszeszen ragadsa meg támaszul az első tárgyat a mi keze ügyébe esett, és a mi vélelőntül a Drummond Percival karja volt. Drummond haragosan rázta meg a leányt.

— Megölték! miféle bolond beszéd az? Maga nem ért abhoz. Ez egy szabályszert párbaj volt. D' Aspy ur, a ki a maga gazdájának barátja volt, ugyan azt fogja magának mondani. Itt senkit sem lehetett hibáztatni, csak ötlet magát.

— Az szent igaz, mondá d' Aspy ur ünnepélyesen.

De a leány nem hallotta azt, vagy a mi valószínűbb, nem vette számba egyiket sem, csak a kezeit tördelte és hangosan zokogott.

— Oh, szegény asszonyom, szegény jó asszonyom! Mit fog mondani? Ki mondja meg neki? zokogta a leány.

— Itt van magával?

— És Percival egy új rémülettel a szemében hirtelen a kert felé mutatott. A leány a fejét rázta.

— Nincsen, ő a városban van a szálásunkon.

Én jöttem ide Tiszbe kisasszonygyal gyümölcsöt vásárolni, és ő elszökött tölem és egyedül hagyott.

— Iden, elszökötem, szolt közbe Tiszbe elégülten és szerény büszkeséggel a műveletről, és aztán erőlyesen kezdte rugdosni a Fergus mellét, azt mondva „Gyi te cocó, gyi!”

— Megtudja mondani az asszonya lakásának a számát? kérdé Drummond.

— De Ferry utca huszonegyedik szám, zokogta a leány. Oh, Sir, én nem merek haza menni, míg ő nem tudja! Nem merem neki megmondani!

— Senki sem kívánja magától, hogy

egyike társai nevében meghatva köszönt meg. Innen a brassói vizsgára utazik az igazgató és kísérete.

— **Meghívó.** A K. F. J. Tud. egyet. gyűjtem. hallg. s. és önk. egylete, f. hó 27-én, szombaton d. u. 2 órákor rendez. gyűlést tart melyre a tagok tisztelettel meghívotnak.

— **Az élelmezési szövetkezet tárgyában.** f. hó 28-án vasárnap d. u. 6 órákor a Gázó-kávéház helyiségében belkőzép utcza (csizmadia szín mellett) értekezlet fog tartatni. Tárgy: Az alapszabályok bemutatása. A melyre az érdeklődők tisztelettel meghívotnak. Az egybehívók.

— **Barabás Lajos** temetése tegnap d. u. 4 órákor folyt le nagyon szép számú közönség jelenlétében, kik a nagy eső daczára is kikísérték őt örök nyugvó helyére. A nyomdász-egylet testületileg vonult ki lobogója alatt. Az unitárius collegium is testületileg vonult ki és úgy a halottas háznál, mint a temetőben szívreható gyászalt énekelt. A sírnál pályatársai nevében Veress Elemér önk. elnök tartott szép búcsúbeszédet.

Ravatalára a következő koszorúk tétettek, legelső sorban az édes szülők fekete szalaggal, „Feledhetetlen fiunknak”, — „Apa és mama”, és a testvérek fehér szalaggal, „Az igazi testvéreim”, — „Szerető testvéreim” felirattal. — Aztán következtek a keresztanyja tiszteletelő Barabás Lajosné, Benzedi Gergely tanár, dr. Nyirei Géza és családja, Orosz Károlyné, Polcz Albert és személyzete, kolozsvári pályatársai, Tanczer Jenő és neje Pap Gizella, Pap Pál, Jancsó Ákos, Papp Jolán, Horváth Jánosné, Erlich József, Szabó Feri, Boldizsár József koszorui. — **Eljegyzés.** Szűcs Károly posta és távirat segéd ellenőr és hó huszonharmadikán eljegyzett Zilahy Koss Erzsike kisasszonnyal, a kolozsvári állami telefon hálózat központi állomásának ügyvezetőjének leányát. A jegy a kolozsvári állami telefon hálózat központi állomásának ügyvezetőjének leányát. A jegy a kolozsvári állami telefon hálózat központi állomásának ügyvezetőjének leányát. A jegy a kolozsvári állami telefon hálózat központi állomásának ügyvezetőjének leányát.

— **A kolozsvári dohánygyárban** a munka ma megkezdődött. A gyár eme szünetelése, a munkások e mozgalmi olyan tényeket tárt a világosság elé, mik sokáig takargatva voltak, de a mik betegségek, a mik orvoslandók. E tárgyhöz a következő napokon még részletesen hozzá szólnék.

— **Jótkonyozású estély** Segesváron. Az ev. ref. egyház közönség orgona-alapja javára, április 3-án estélyt rendez, melyre már folytak az előkészületek. Somogyi István megyei alispán elnöke alatt egy bizottság, már napok óta fázadók program összeállításán s fáradsága nagyrésztben sikerre is vezetett, úgy, hogy a segesvári társadalomnak ismét egy élvezetes estére lehet kilátása.

— **Pulszky Károly bűnügye.** Az igazságügyi orvosi tanácsnak ismeretes véleményével, mely Pulszky Károlyt beszüntetetlen állapotban levőnek nyilvánította, a tényvizsgálat immár a befejezés előtt áll. Mielőtt Balonyi Imre központi vizsgálobíró az iratokat átvette volna az ügyészséghez, ma kihallgatásra bidezte Pulszky Károlyt és a Vasovics-féle gyógyintézet egyik orvosát, ki Pulszkyt kezelte. Pulszky, ki azóta kórházban nyaralt és igen jó színben van, körülbelül egy óra hosszat tartózkodott a vizsgálobíró szobájában. Utána a kezelő orvosát is kihallgatták. A vizsgálobíró az akták most legközelebb átteszi a kir. ügyészséghez, a melynek indítványától függ, vajon az eljárást megszüntetik-e vagy sem.

— **Ötödfélezedéves kenyér.** A berlini mezőgazdasági akadémia egyik tanára: Wittmach, a kertészek műncheni kongresszusán egy darab, durván örölt lisztből készült egyiptomi kenyeret mutatott be, melyet egy mumia-kamrában találtak és a mely hozzávetőleges számítás szerint, ötödfélezer éve került ki a dagasztó teknőből. A száraz helyen volt kenyér annyira megőrizte sajátosságait hogy jóddal leöntve kékre festődött, vagyis kiváltotta a keményítő speciális reakcióját.

— **A villamosság és a hus kon-**serválása. Pento angol elektrotechnikus konzerválására. A hus 30 százalékos konyresztből 20–20 óráig áll villamos áram vezetéke, ami a husat kiszáradítja. Ezer kilogramm hus 300 liter oldatot igényel és 8 voltnál 100 ampères áramot kell használni. A részletek és a kísérletek további eredményeire vonatkozó ismertetések még hiányoznak.

— **A bőkezű koadjutor.** Majláth Gusztáv gróf nevével pár hét előtt sokakat foglalkozott a saját és a közönség. Akkoriban erdélyi segédpüspökké történt kinevezetésekor politikai láttára szolgáltatta a különféle komagtörök anyagát. Majláth gróf neve ma újra feltűnt a hivatalos lap hasábjain a „nem-hivatalos rész élén, a hol a miniszter a kultura ügyéért áldozó hazafiaknak fejezi ki köszönetét.

— **A állam jövedelme a kártyából.** Feltűnő, hogy míg Ausztriának 900,000 frt a jövedelme a kártyabélyeg után, Magyarországnak ez a jövedelme csak 90,000 frt-ra rög. Ennek az az oka, hogy a legtöbb kártya országok gyártmányt tart, pedig Budapestnek is kártyagyára, a Piatnik-féle, mely oly jó kártyákat készít, mint a külföldi gyárak.

— **Szerencsés műtétet** végeztek Röntgen-sugarak segítségével. Egy

kis fiu játékközben gömbölyű vasdarabot nyelt le, mely torkán akadt. Az orvosok nem tudták eltávolítani a vasdarabot és a kis fiu már majdnem éhen halt, a mikor kórházba vitték, hol legelőször is lefolyóképeztek nyakát az X sugarakkal és ekkor kitudt, hogy a vasdarab ép a nyeldekül elején van. Erre elaltatták a kis beteget és következőleg hajtották végre a műtétet. — A gyermek nyakához fluoroszkopot, nulla elé pedig Röntgenlámpát tartottak. A gyermek háta mögött álló segédorvos így közvetlenül látta a vasdarabot, a műtőorvos pedig fogóval benyúlt a gyermek torkába és, miközben a fogorvos dirigálta, hogy a fogóval merre nyuljon. A műtő így szerencsésen megkaparította a fogójával a vasdarabot és kihúzta. Másnap a gyermeket hazavitték, hol mély álomba merült és nyolcz nap múlva újra képes volt arra, hogy szilárd táplálékot vegyen magához. — A maga nemében páratlan műtét az amerikai orvosok körében méltó feltűnést keltett.

— **A Mississipp puszításai.** Memphisből táviratozzák, hogy a Mississipp kiáradt és helyével-közzel négy mérföldnyi területen elöntött mindent. A kár rendkívül nagy. Ötven ember e vízbe fulladt. A vízáradás elől menekülő 5000 ember Memphisen és Dyersburgban tartózkodik. Az időjárást jelentő hivatal figyelmeztette a lakosokat, hogy a legközelebbi tíz napban a víz még jobban is áradni fog és hogy katasztrófától lehet tartani.

— **Egy gyógyszer.** A Moll féle francia borzes és só által a betegeknek egy ép oly gyógyhatásu, mint olesó szer nyújtatik köszvényes és csuozs bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasításal együtt 60 kr. Szétküldés naponta utánvétel Moll A. gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító által, Bécs. I. Teuchlauben 9. A vidéki gyógyszerészekben és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kéréndő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **Apró hírek.** Egy ausztráliai könyvkiadó 12 milliót hagyott hátra, — a melyet könyvek kiadásából szerzett. — Az idei nagy katonai hadgyakorlatokon a nemzet császáron kívül, a szász, román és szerb királyok is részt fognak venni. — Mac Kinley, az amerikai Egyesült államok új elnökének ünnepi beiktatása 10 millió forintnál többre kerül. — Az amerikai „New-York-Herald” című lapban egy hasáb hirdetésért egy évre 300,000 forintnál többet kell fizetni. — A persia öblben évenként vagy 30,000 ember és 4000-nél több hajó foglalkozik gyöngyhalászattal s májustól szeptemberig tart. A bevétel 10 millió forint évenként. — XIV-ik Lajos francia király 2000 frank nyugdíjat adott minden férfinak, aki legalább 12 gyermeknek az apja, ugyanis már akkor észrevették a francia nép depopulációját. — A kínai Kást, mely 2 ft 40 krt ér és rézből van, négy kilót nyom, de azért ez a kínaiaknál a legkedvesebb pénz. — Portsmouthban Armstrong ágyúkkal kísérleteket tettek a tenger alatti lövésére és azt tapasztalták, hogy 25 lábnyi távolságban 6 lábnyi víztömeg előtt 21 hüvelyk vastagságú keményfadeszkát és 3 hüvelyk vaspancél lött át. — De Morgan francia tudós kutatásai szerint a világ legrégibb bányái Ázsiában a sinai félszigeten vannak, még pedig részbenyák a Krisztus születése előtt 6000 évből. — Az állatszeliítés legújabb csodáját egy párisi ázsiai utazó művelte, ki pillangókat szelidített meg. — Cincinnatiában meghalt Koehnlein John, Amerika leghíresebb orgonagyárosainak egyike. Több milliót hagyott hátra. — A eskimók nem egy istent imádnak, hanem végtelen sokat. — A világ legszebb szafirja látható most a londoni Regent steet kirakatában. 638 karát súlyu s gyönyörű csillogásu. — Amerikában legújabbban a villamos kocsiakat seprőkészülékkel látták el, melyek igen jól beváltak az utca tisztításban.

„Menza akademia”.

(Folytatás.)

Nábraczký Gyula 1 frt. Nachtnébel Gyula 1 frt. Nagy Gyula 20 kr. Nagy Lajos 1 frt. Nagy Lajos 50 kr. Nátolya Antal 3 frt. Nemes István 2 frt. Németh Sándor 1 frt. Némethy Kálmán 50 kr. Névtelen urnó 10 frt. Névtelen dr. Finály Henrik tanár ur utján 50 frt. Névtelen Grácz Gusztáv utján 1 frt 21 kr. Ney Ármán 2 frt. Novák Ferencz 2 frt. N. N. 5 kr. N. N. 222 sz. iv. 1 frt. N. N. 638 sz. iv 1 frt. Olajos József 10 kr. Olvashatatlan 1750 sz. iv 50 kr. Olvashatatlan 2 frt. Olvashatatlan 284 sz. iv 1 frt. Olvashatatlan 1800 sz. iv 1 frt. Olvashatatlan 638 sz. iv 1 frt. Omaszta János 1 frt. Onits Albert 50 kr. Öv. Orisld Józsefné 3 frt. Orosz József 50 kr. Dr. Ormos Jenő 1 frt. Paal Ferencz igazgató 25 frt. Pál Imre 1 forint. Pálffy Endre 20 kr. Pál Albert 2 frt. Pap Dezső 1 frt. Pap Imre 2 frt. Pap László 30 kr. Pap Gábor 2 fr. Papp István 20 kr. Papp István 20 kr. Papp János 50 kr. Papp Mózes mérnök 1 frt. Papin János 2 frt. Paskó György 1 frt. Pávik Sándor 2 frt. Péchy Lajos főmérnök 1 frt. dr. Pez Vilmos 10 frt. Pellion Márton gyűjtőse 9 frt. Pezecz Ferencz 1 frt. Péterfi Zsigmond 2 frt. Pető Károly 20 frt. Petres János 30 frt. P. Horváth Kálmán 25 frt. Phleps Frigyes 50 frt. Pildner Ferencz (Földvár) 3 frt. Placintár Dávid polgármester 5 frt. Pokoly Lajos 2 frt. Parde László 1 frt. Porubszky Károly 1 frt. Potsa József főispán 50 frt. Pozsoni Antal 1 frt. báró Pronay Róza és Irma 5 forint. Puskás Lajos 20 kr. Pollák Lajos 2 frt. P. P. 1 forint. P. S. 1 forint. Radó Ármán 1 forint. Ravasz Árpád 30 krajczár Réczey Rezső 50 kr. Rédiger Géza 1 frt. Rednitz József 2 forint.

Régényi Ferencz 20 kr. Reinhold Arthur 1 frt. Rémisch Herik 1 frt. Reinenberger Gusztáv 5 frt. Reményik Lajos 5 frt. Remikovsky János 2 frt. Révész Oszkár 1 f. Riegler András 3 frt. Rieger Lajos 1 frt. dr. Riemly Károly püspök 30 frt. Román János 20 kr. Romolenderné 30 kr. Rosenbaum 50 kr. Rosenberger Mihály 50 kr. Róth Emil 30 kr. Rösler Ferencz 20 kr. Laeger Ferencz 5 frt. Sighy Endre 50 kr. Sajarcz Sándor 20 kr. Salamon Adolf 50 kr. Salezmann 50 kr. dr. Sándor István 1 frt. Sándor János főispán 5 frt. Sándor Kálmán 1 frt. Sárkány Sámuel 1 frt. Schlanch Lörincz bíróknok 50 frt. Schiess hadnagy 50 kr. Schilling Lajos dr. 50 frtos alapítványa kamatanként 2 frt. Schnell Alfred 1 frt. Schul Hote Merkur (?) 1 frt. dr. Schulz Henrik 1 frt. Schweiger Lajos 1 frt. Schweighoffer Mátyás 50 kr. Sebsi Béla 3 frt. Sényi László 1 frt. Sára Tamás 5 frt. Seres Samu 50 kr. Siber B. 20 kr. dr. Simai Gyula 2 frt. Simén Elek 50 kr. dr. Simon Ákos 1 frt. Simon Jenő 1 frt.

(Vége köv.)

Színház.

A Népszínház felelevenítette az „Eleven ördögöt” és színdarabban telt háza csinált vele. A példán budulva föllevenítette a mi színházunk is és csinált vele eddigelő — két üres házat. Ebből le lehet vonni a tanúságot: a szereposztás is fontos ám egy előadásnál. Mi itt a hiba? Azzal részletesen nem foglalkozunk; kötelességünk csak az, hogy megmutassuk, mennyire felelt meg a szereplők feladatuknak.

A czimzerepet Forrai Ferike játszta. Hibája volt, hogy nem volt elég „ördög”. Már pedig, hogy valaki az egész Párisnak elcsavarja az esztét, egy kissé ördögnek is kell lennie. Ha röviden akarnék jellemezni játékát, mondhatnók: volt benne mozgékonyaság, de nem volt tűz. Ám ezek oly tulajdonságok, melyeknek benne kell lenniük az egyéniségben, ráérőszakolni senkire sem lehet. S ha eltekintünk ezektől, el kell ismerünk, hogy Forrai Ferike sok ambícióval játszott. Ezért elismeréssel szólunk róla. A többi női szereplők közül Turhanyi Olga igen kedves volt Hermine kicsiny szerepében. Mariannát Áldor Juliska játszta.

A férfi szereplők közül első sorban Vandreit említjük. Rajta legtöbbet mulatott a közönség. Nem csoda. Ő példányképe az eredeti hamisítatlan komikus tehetségnek s hozzá még igazi művész is, kinek gazdag tapasztalatai és nagy gyakorlata van, azért nem hagyunk fontosabb alakításai semmi kívánni valót hátra. Desperieres tanácsos is ilyen volt. Leóvey Pomponius nevelő, Rózsahegyi Menelaus bárót játszta elismeréssel méltó sikerrel. Jól esett néhány férfi szereplő is, díszes kiállítású ruhát látnunk.

Ez előadásból nagyon sok próbát tartottak: meg is látszott rajta. A kar sehol sem ingadozott, a szereplők sehol sem tévedtek így az előadás elég összesség volt.

— **Színházi hírek.** A becsületbíró mai premijére iránt általános az érdeklődés. Eredeti dráma irodalmunknak újabban az a legsikerültebb terméke, mely a budapesti nemzeti színház műsorát egész szezonnal át dominálja. A darabot szombaton és vasárnap megismétlik bérlet folyamában. A becsületbíró holnapi előadására a szelvények is érvényesek.

Niobe a híres angol bohózat szerepeit már kiosztották s a darab próbáit is megkezdtek. Niobét — K. Szerémi Gizella fogja játszani. A Niobe premijéért ápril hó 1-re tűzte ki az igazgató.

Kis alamaszi, ez a nálunk kedvelt operett, melyet december hava óta nem adtak, a jövő héten ismét színpadra kerül.

IRODALOM.

Zudorék.

Regény. Irta Gyarmathy Zsigáné. Elbeszélő irodalmunk örvendétes fellendülésével a magyar könyvek külseje is megépült változásra megy át. Nemesaktartalmuk bővül formájuk is csinosodik. Ime Gyarmathy Zsigáné új regényét is milyen elegenciával bocsátja útjára a Franklin-Társulat. A Neogrady Antal illusztrálta kötetet már meglepően szép külseje is ajánlja. De meg Gyarmathyné különben is rászolgált arra, hogy a magyar család otthonának szívesen látott vendége legyen. Egyszerű, kedvesen elbeszélő történetében a magyar udvarházak eredeti, derűs világa elevenedik meg. Érzése igaz, minden modern áramlattól ment; a költészet régi változatlan, de mindig szívesen hallgatott tárgyai: szerelem, szeretet szólnak meg alakjaiban. A „Zudorék” legnagyobb alkotása a jónévtű irónok, mely csak megerősíti régi ítéletünkben: hogy Gyarmathy Zsigáné minden ízében önálló, erőteljes írói egyéniség. Szép könyv vének ára 2 frt.

Az „Ellenzék” panaszkönyve.

Tegnapelőtt este 8 és 9 óra között a vasutnál az I-ös osztályú váró teremben ültem egy ismerősemet várandó, Nem sokáig

élvezhettem a nyugalmat, mert egy alkalma-zott felszólított, hogy hagyjam el a termet és menjek a II. osztályú váró terembe. Nem akarván veszekedni elhagytam a termet. Igen jól tenné az állam főnök ur, ha a szolgáknak ez irányban utasítást adna, mert nem minden ember olyan flegmátikus, mint én.

Egy utazó.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőink veszedelme.

Január 14-én • czimen írtam e kedvelt lapunkban egy kis riadót, a czikkem végén ígértam, hogy egy konferenciát fogok összehozni ügytársaimból, hogy megbeszéljük nyomorúságos helyzetünket, s a lehetőségig segítségére jöjjünk a filokszerá vészszel sújtott társainknak. Már 20-dikára össze is hívta mélyen tisztelt polgármesterünk városunk mezőgazdasági bizottságát. Minthogy azonban a teendők nem voltak kellőképp előkészítve, egy febr. 10-re összehitt második ülésnek lett volna tiszta a teendőkben megállapodni, de ez is csak úgy könnyedén odázta az nap: délutánra s még maig semmi sem történt. S pedig a baj borzalmas annyival is inkább, mert szegény, sújtott birtokos társaink még csak nem is sejtik, hogy mit tegyenek szerencsétlen helyzetükben. Várnunk tovább nem lehet, nem szabad. Éppen azért a tisztelt polgármester ur szíves engedelmével ismét főlelelem szavamat és kijelentem, hogy mi sem várhatjuk a sült galambot, hanem egy komoly szőlőszeti társasággá alakulva, hozzá látunk a vészszemunkához, teljes reményünk affélő, hogy aztan megállapodásainkban szívesen fog városi hatóságunk is segítségünkre jönni, a mit előzetesen is tisztelettel kértünk!

Nem fejtetem a mulasztásból származó és soha ki nem pótolható veszteséget. Nem szölok egyáltalán semmi teendőről most. Megbeszéljük mindazt együtt, egyértelműleg mi, a kik igazában érdekelve vagyunk.

S épen azért igen kérem, alább fölso-rolt tisztelt ügytársaimat, szíveskedjenek vasárnap, márcz. 28-án d. e. 11 órákor a városháza közgyűlési termébe fáradni, hogy e szomorúan közönséges veszedelmet alaposan beszéljük meg.

Igen óhajtanám, hogy senki se hiányoz-

zék e díszes névsorból, mert minden egyes társunk hozzájárulása égető szükség van.

Ügytársi tisztelettel kérem hát:

Bagaméri István, Bak Lajos, Benedek Ferencz, Benigni Sámuel, Boros György, Bodor László, Benel Ferencz, Czece János, Csernyánszky Lajos, Deák István, Dávid Antal, Ditrő József, Eöry Tiivadar, Farkas Sámuel, Feszt Sándor, Fodor János, Geréb Márton, Glitok József, Hajós János, Heigel Lipót, Herczeg Albert, Herepei Gergely, Holdampf Gerő, Havasi István, Kiss Sándor lovag, Kovács János, Kovács József, Kondász Ferencz, Korbuly Bogdán, Kirmájer Károly, Ladics Nándor, Lászlóczy Sámuel és Péter, dr. Lehmann Róbert, Ladovicsky József, Marosán János, Mihály László, Malatinszky Lajos, Nagy Gábor, Nagy Dániel, Nagy Lajos, Petrovics György, Péterfi Dénes, a két Régeni György, Ruicska János és Lajos, Ritter Gusztáv, dr. Szabó Gyula, Szabó Sámuel, Szász Lajos, Szentgyörgyi István, Somodi István, Tóthfalusi József, Tóth Tamás, Tulogy Soma, Tordai Sámuel, dr. Török István, Tokaji László, Turcsányi Gyula, dr. Vajda Gyula, Walcz Lajos, dr. Veres Lajos, Weiss József igazgató, Varga Sándor érdekelte feleimet.

S minthogy értekezletünk teljesen nyilvános, meg nem nevezett, más érdeklődők megjelenését is szívesen vesszük.

Szentgyörgyi Lajos.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Pártértekezlet.

Budapest, márcz. 24.

Az országgyűlési nemzeti-pártnak tegnap este Horánszky Nándor elnöklöte alatt értekezlete volt, a melynek egyedüli tárgyát a költségvetési törvény képezte. A párt elhatározta, hogy a törvényt nem fogadja el s egyben megbizta Gullner Gyulát, hogy a Házban a párt álláspontját kifejtse és ily irányban indítványt tegyen. Bolgár Ferencz szóhabozván a bűnvádi eljárás életbeléptetésére vonatkozó törvényjavaslatot és annak a sajtószabadsággal kapcsolatos rendelkezéseit; beható eszmecsere után az értekezlet abban állapodott meg, hogy miután a szóbanforgó javaslat a sajtó szabadságát súlyosan sértő intézkedéseket tartalmaz, ennél fogva a javaslatnak bizottsági tárgyalása előtt külön értekezletet fog tartani a párt a végből, hogy e tekintetben állást foglaljon és a párt bizottsági tagjait tájékoztassa az iránt, hogy már a bizottságban is megfelelő álláspontot foglalhassanak el. Az értekezletnek egyéb tárgya nem volt.

Országgyűlés.

Budapest, márcz. 26.

A képviselőház mai ülésén a na-

pirend előtt Szilágyi elnök bejelenti, hogy a Házon kívülről egy inkompatibilitási feljelentés érkezett egy állami hivatalnok fizetését húzó képviselő ellen.

Miután az aláírás olvashatatlan, azt hiszi, hogy egyszerűen nem kell tudomásul venni.

Általános helyeslés.

Polónyi is helyesli, csak azt kéri, hogy a Háznak nem tagjai jelenthetnek-e be inkompatibilitási eseteket.

Szilágyi kimutatja, hogy igen.

Péchy Tamás felszólalása után megkezdődött az appropriációs vita. Pulszky ajánlotta, Molnár János a néppárt szempontjából ellenzi.

Csáky Albin beszédében kijelenti, hogy az 57-es alapon eléggé kidom-borodik a nemzet önállósága.

Ha a függetlenségi pártiak jutnának többségre, csupa hazaszeretetből nem mernék programjuk alapján elvállalni a felelőséget.

Zajos ellenmondás.

A néppárt Csáky szerint nem konzervatív párt, hanem inkább a középkorba illő felforgató párt.

A javaslatot elfogadja.

Eötvös Károly Molnárral polemizált.

Csáky az, hogy a nemzet függetlensége ki-domborítottassék, mert a függetlenség olyan mint a becsület, ha csak egy kicsi is hiányzik belőle, nem ér semmit.

Üdvartartás, külképviselet, hadsereg mind idegen, hol domborodik ki hát a nemzet függetlensége?

Nem fogadja el a javaslatot.

A magyar malomipar.

Budapest, márcz. 26.

A magyar malomipar valószínűleg már a legközelebbi időben az orosz lisztben komoly versenytársra akad. Az orosz mértékadó körökben már hosszabb ideje azon tervvel foglalkoznak, hogy az orosz gabonának me-görletlen állapotában is mindinkább új kivitelű piacokat biztosítsanak is azért iparkodnak a műszaki újítások fölhasználásával az orosz malomipart lehetőleg magas színvonalra emelni. Ez időszent az orosz malomiparnak már is sikerült a török birodalomban a magyar malomiparral nem csak sikeresen felvenni a versenyt, hanem azt meglehetősen ki is szorítani, a mi a mértékadó körököt arra indította, hogy az itt szerzett tapasztalatokat a konzulokat és kereskedelmi ügynököket, hogy az egyes piacok viszonyait tanulmányozzák és ezekről mielőbb beható jelentést tegyenek.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR. *)

Válasz a k. kereskedelmi iskola igazgató ur nyilatkozatára.

A történetek után nem tartom az igazgató urat kompetensnek arra, hogy az én eljárásomat megbírálja; azt a nagy közönségre bízom, miután a mit leírtam fentartom az utolsó betűig.

ifj. B. Bak Lajos.

Hirschfeld Györgyné

női pipere és divattermében Kolozsvárt

A LEGUJABB NŐI RUHASZÖVETEK

ÉS DISZEK, ugyszintén

Gallérok és Jaquettek

és egyéb pipere-cikkék

nagy választékban megérkeztek.

Kéri a n. é. közönség becses látogatását.

1—2

Czigarettázóknak!

CLUB a legtisztább, a legkönyebb

és mégis a legerősebb

szivarka-papír.

Teljesen glicerín-mentes. Kapható mindenütt

2, 3 (patent) és 10 kros csomagokban.

Nagybani elárúsítás:

Szántó Bertalan és Gusztáv

d o h á n y nagy- és különlegességi áruhájakban

KOLOZSVÁRT.

N. B. Ugyanazon papírból készülnek a kedvelt

Clubhüvelyek.

Véd- és ismertetőjegy: Cigarettázó szemüve-

ges ur.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelőséget nem vállal a Szerk.

